Ylitarkastaja Janne Pitkänen

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN VASTINE RIISTANHOITOMAKSUSTA JA PYYNTILUPAMAKSUSTA ANNETUN LAIN, RIISTAHALLINTOLAIN JA RIISTAVAHINKOLAIN 46 §:N MUUTTAMISTA KOSKEVAAN HALLITUKSEN ESITYKSEEN SAATUIHIN LAUSUNTOIHIN (HE 117/2017 vp)

Yleistä

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että valiokunnalle esitetyissä lausunnoissa pääasiallisesti kannatettiin esitettyjä muutoksia. Lausuntoihin sisältyi myös kriittisiä näkemyksiä ja muutosehdotuksia, joihin vastataan jäljempänä.

Lausunnot

1. Laki riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta

<u>Riistanhoitomaksun suuruus 39 euroa, 1 §</u>

Suomen Metsästäjäliiton lausunto

Suomen Metsästäjäliitto esittää, että riistanhoitomaksun puolitettaisiin alle 18-vuotiailta. Liitto perustelee esitystä sillä, että tällä annettaisiin positiivinen signaali nuorison huomioimiseen.

MMM:

Maa- ja metsätalousministeriö ei kannata riistanhoitomaksun puolittamista alle 18-vuotiaiden osalta. Suurimpina esteinä metsästysharrastuksen aloittamiselle erityisesti Etelä-Suomessa ja kaupungeissa on pikemminkin se, että nuorten on vaikea päästä metsästysseuran jäseneksi ja toisaalta se, että nuorille järjestetään varsin vähän eräleirejä. Esimerkiksi vuonna 2016 vain 33 % riistanhoitoyhdistyksistä järjesti tapahtumia koulujen ja oppilaitosten kanssa.

Hallituksen esityksen tarkoituksena on kannustaa riistanhoitoyhdistyksiä tekemään nuoriso- ja kouluyhteistyötä enemmän ottamalla tämä toiminta yhdeksi riistanhoitoyhdistysten valtionavustuksen jakoperusteeksi. Edelleen riistanhoitomaksuina kertyviä varoja voitaisiin käyttää vapaaehtoiseen jäsenyyteen perustuvien valtakunnallisten metsästäjäjärjestöjen suorittamaan valistustyöhön. Riistanhoitomaksun korotus mahdollistaisi myös entistä suurempien avustusten myöntämisen tulevaisuudessa nuorten metsästysharrastuksen edistämiseen esimerkiksi Suomen Metsästäjäliiton Metso-nuortenleirien järjestämiseen.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että metsästäjäkunnan ikärakennetta seurataan säännöllisesti 5-vuoden ikäluokittain. Vuonna 2016 metsästäjätutkinnon suoritti yhteensä 6 750 henkilöä. Näistä uusista metsästäjätutkinnon suorittajista 10-14 -vuotiaita oli 893 henkilöä ja 15-19 -vuotiaita 1 067 henkilöä. Tämän perusteella arvioituna vuosittain metsästäjätutkinnon suorittaa nykytilanteessa noin 1 500-1 600 alle 18-vuotiasta henkilöä. Vuonna 2016 riistanhoitomaksun

suorittaneita 10-14 -vuotiaita oli 1 739 ja 15-19-vuotiaita oli 7 577 henkilöä. Tämän perusteella arvioituna alle 18-vuotiaita riistanhoitomaksun vuosittain maksavia on noin 6 300 henkilöä.

Mikäli riistanhoitomaksu puolitettaisiin alle 18-vuotiailta, ja jos tämä ei lisäisi alle 18-vuotiaiden riistanhoitomaksun maksaneiden määrää, aiheuttaisi se noin 120 000 euroa pienemmän riistanhoitomaksukertymän hallituksen esityksen arvioon verrattuna. Jotta alle 18-vuotiaisen määrän lisäys kompensoisi riistanhoitomaksun puolittamisen, tulisi vastaavasti alle 18-vuotiaiden riistanhoitomaksun maksavien määrän kaksinkertaistua. Käytännössä tämä edellyttäisi siis noin 1500-1600 henkilön lisäystä alle 18-vuotiaiden metsästäjätutkinnon suorittajien joukkoon vuosittain. Maa- ja metsätalousministeriö ei pidä alle 18-vuotiaiden määrän kaksinkertaistumista realistisena ainakaan lähivuosina. Näin ollen ministeriö arvioi, että riistanhoitomaksun puolittaminen alle 18-vuotiaiden osalta johtaisi hallituksen esitykseen verrattuna merkittävästi pienempään kertymään.

Ministeriö toteaa lopuksi, että hallituksen esityksessä esitetyn riistanhoitomaksun suuruuden (39 euroa) puolittaminen tarkoittaisi 19,50 euron maksua. Maa- ja metsätalousministeriön näkemyksen mukaan maksun tulisi olla pyöristetty kokonaisiksi euroiksi käytännön virheiden välttämiseksi. Riistanhoitomaksun tilisiirtolomakkeiden tekemisestä eri summalla alle 18-vuotiaille ja yli 18-vuotiaille aiheutuisi nykyiseen nähden jonkin verran lisää hallinnollisia kustannuksia.

Soinin metsästysseura, Heikki Lehisalon lausunto

Lausunnossa esitetään huoli, että korotus vähentää nuorten metsästäjien harrastusmahdollisuutta. Lisäksi ns. nukkuvia metsästäjiä on todella paljon, he maksavat maksun, mutta eivät välttämättä käy metsällä. Riistanhoitomaksun korotus voi aiheuttaa näiden metsästäjien poisjäännin kokonaan, jolloin maksukertymä voi jäädä pieneksi.

MMM:

Maa- ja metsätalousministeriö viittaa Luonnonvarakeskuksen lausunnossaan esittämään: metsällä käyjien vuotuisessa kulutuksessa maksun osuus on erittäin pieni. Metsällä käyjien keskikulutus on runsaat 1 000 euroa vuodessa. Metsällä käyjien maksuhalukkuus ja kuluttajan ylijäämä ovat selvästi suurempia kuin nyt toteutuvat kulut. Luultavasti korotuksen vaikutus on pieni myös niiden noin 107 000 henkilön joukossa, joiden ainoa metsästyksen kulu on tätä nykyä riistanhoitomaksu. Vaikka korotus riistanhoitomaksuun on euromääräisesti pieni, sen vastaanotto metsästäjäkunnassa riippunee paljon siitä, miten sitä perustellaan.

Riistanhoitomaksuina kerättyjen varojen käyttö, 3 §

Valtiovarainministeriön lausunto

Valtiovarainministeriö kiinnitti huomiota säännökseen valtion talousarvioon otettavasta määrärahasta, jonka VM katsoi olevan ilmeisen löyhä (”… joka vastaa vähintään sitä…”) ja on pitänyt perusteltuna sitä, että kyseinen säännös kirjoitetaan esimerkiksi vastaavasti kuin kalastuslain (379/2015) 86 §.

Valtiovarainministeriö esitti myös, että laissa säädettäisiin valtionavustuksen palautusvelvollisuudesta, ja kiinnitti huomiota siihen, että laissa tulee olla säännös Suomen riistakeskukselle siirrettävän julkisen hallintotehtävän valvonnasta.

MMM:

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että valtiovarainministeriön 23.8.2017 päivätty lausunto on ollut maa- ja metsätalousministeriöllä käytettävissä jo hallituksen esityksen valmisteluvaiheessa.

Maa- ja metsätalousministeriö ei näe tarvetta 3 §:n säännöksen muuttamiseen. Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että valtiovarainministeriön lausunnossa esiin nostettu säännöksen kohta on säädetty vuonna 1993 metsästyslain uudistuksen yhteydessä. Maa- ja metsätalousministeriön käsityksen mukaan säännös on toiminut hyvin, eikä säännöksen sanamuoto ole aiheuttanut tulkintaepäselvyyksiä. Hallituksen esityksessä säännös on säilytetty tältä osin alkuperäisessä muodossaan.

Voimassaoleva säännös, jonka mukaan valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha, joka vastaa vähintään sitä määrää, minkä kolmen edellisen vuoden metsästäjämäärien perusteella arvioidaan samana vuonna kertyvän riistanhoitomaksuina, tasaa määrärahan vuosittaista vaihtelua. Tämä on tärkeää, koska määrärahasta suurin osa käytetään Suomen riistakeskuksen, riistanhoitoyhdistysten ja Suomen metsästysmuseon toimintamenoihin, joihin suuremmat vuosittaiset vaihtelut voisivat aiheuttaa epävarmuutta. Voimassaoleva sanamuoto mahdollistaa talousarvioon otettavan myös suuremman määrärahan normaalin talousarvion valmistelun kautta, mikäli siihen on olemassa erityisen painavat perusteet. Tämä mahdollisuus voi joissakin tilanteissa olla tarpeen.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että valtiovarainministeriön lausunnon perusteella hallituksen esitykseen on sisällytetty säännös siitä, että käyttämättä jäänyt valtionavustus olisi palautettava kahden vuoden kuluttua. Suomen riistakeskukselle annettavan julkisen hallintotehtävän valvonta on varmistettu voimassa olevan riistahallintolain 1 §:n säännöksellä ja tältä osin esityksen perusteluja on selkeytetty.

Paliskuntain yhdistyksen lausunto

Paliskuntain yhdistys esittää, että riistanhoitomaksulakia muutettaisiin siten, että metsästyskoirien poroille aiheuttamat vahingot korvattaisiin riistanhoitomaksuina kerättävistä varoista, tai vaihtoehtoisesti metsästäjien ryhmävakuutuksen korvausperusteisiin lisättäisiin kolmansille osapuolille aiheutetut vahingot. Esitystä perustellaan mm. sillä että tietoa koiran aiheuttamasta vahingosta jätetään ilmoittamatta tai se saadaan viiveellä tai kolmannelta osapuolelta. Vahinkojen todentaminen tekijän tasolla on yleensä erittäin vaikeaa. Paliskuntain yhdistys esittää myös, että ylivoimainen valtaosa koirien aiheuttamista vahingoista jää nykyisellään korvaamatta vahingonkärsijöille.

MMM:

Maa- ja metsätalousministeriö ei kannata riistanhoitomaksun käyttötarkoitusten laajentamista kattamaan koirien poroille aiheuttamien vahinkojen estämistä. Porojen pelottelu on kielletty poronhoitolaissa. Samoin on säädetty, että siitä poronomistajalle ja paliskunnalle aiheutunut vahinko ja haitta on korvattava. Vahinkojen korvaamiseen sovelletaan muutoin, mitä vahingonkorvauslaissa on säädetty. Metsästyslaissa (20 §) on myös säädetty, että metsästys ei saa aiheuttaa vaaraa tai vahinkoa ihmiselle tai toisen omaisuudelle, joten lopullinen vastuu on metsästäjällä koiransa aiheuttamasta vahingosta.

Ministeriö katsoo, että koska metsästyskoiran kouluttamisella ja omistajan toiminnalla on ratkaiseva merkitys koiran aiheuttamien vahinkojen riskin pienentämisessä, ja koska tätä riskiä varten on markkinoilla tarjolla vapaaehtoisia koiran vastuuvakuutuksia, ei lakisääteistä vakuutusta katsota tarkoituksenmukaiseksi laajentaa. Sen sijaan koirien aiheuttamia porovahinkoja on tärkeää ennaltaehkäistä neuvonnan ja tiedotuksen sekä metsästäjien ja poronhoitajien tiedonvaihdon lisäämisen avulla.

Metsähallitus on selvittänyt runsaasti koirien aiheuttamia porovahinkoja ja kehittänyt niiden ennalta ehkäisyä. Koirien aiheuttamia todellisia vahinkoja on vaikea todentaa. Vahinkoja aiheuttavat metsästyskoirat, rekikoirat, matkailijoiden ja paikallisten omistamat koirat. Tiedot ovat ristiriitaisia koirien omistajuudesta ja vahinkojen määrästä kentällä. Metsähallitus selvitti myös Lapissa 1.1.2014-20.3.2017 välisenä aikana Lapin poliisilaitoksen kirjaamat poroihin ja koiriin liittyvät ongelmatapahtumat. Poliisille tulleissa ilmoituksissa ulkopaikkakuntalaisten metsästäjien osuus on erittäin pieni. Aineistossa oli yhteensä 29 vahinkoa, joista 27 paikallisen koiranomistajan aiheuttamia.

Metsähallituksen Eräpalvelut välittävät metsästäjille tietoa Eräluvat.fi -sivujen kautta poronhoitoalueen erityispiirteistä ja poronhoitolain määräyksistä. Lupametsästyksen mitoituksessa huomioidaan poronhoito. Tarvittaessa neuvotellaan metsästyksen rajoittamisesta. Rajoituksen merkitään metsästyslupakarttoihin. Metsästyslupien mukana annetaan tietoa porotalouden huomioon ottamisesta koirakoetoiminnassa. Koirakoeluvissa ja sopimuksissa tilaisuuden järjestäjällä on velvoite selvittää käynnissä olevat poronhoitotyöt lupa-alueilla. Tiedossa olevat erotuspaikat on merkitty vähintäänkin pistekohteina metsästyslupakarttoihin. Metsästyksen lupa-aluetietoihin linkitetään Paliskuntain yhdistyksen ja paliskuntien yhteystiedot. Akuuteissa tilanteissa voidaan lähettää tekstiviesti luvan ostaneille. Koirakokeiden osalta Lapin kennelpiirin kanssa tehdyssä sopimuksessa edellytetään yhteydenottoa paliskuntaan ennen kokeita. Metsähallituksen Eräpalvelut ovat yhdessä Paliskuntain yhdistyksen kanssa rahoittaneet Porotyöt.fi -palvelun pilotin, jossa on mukana 10 paliskuntaa. Tarkoituksena oli välittää tietoa meneillään olevista poronhoitotöistä, jotta metsästäjät osaavat ottaa ne huomioon metsästystä suunnitellessaan. Metsästäjät ovat toivoneet palvelun käyttöönottoa koko poronhoitoalueelle. Tiedonkulussa on kuitenkin osalla alueista ongelmia paliskuntien ja metsästäjien (riistanhoitoyhdistykset, metsästysseurat). Metsähallituksen riistanhoitoyhdistyksille tekemän kyselyn mukaan osalla alueista ei ole mitään yhteistyötä keskenään, osalla vaihtelevasti. Porotalous tiedottaa satunnaisesti porotöistä. Porotyot.fi -palvelu todettiin hyväksi, mutta kaikki eivät käytä sitä. Osassa riistanhoitoyhdistyksissä poromiehet ovat mukana ja tieto kulkee hyvin.

Metsähallituksen selvityksen mukaan porotalouden toimesta ongelmien estämiseksi voitaisiin lisätä avointa tiedottamista metsästäjien ja porotalouden välillä, laatia yhteisiä pelisääntöjä paikallisen riistaväen ja porotalouden välille. Paliskuntien edustajien ja poromiesten osallistumista riistanhoitoyhdistysten ja metsästysseurojen kokouksiin voitaisiin lisätä. Porotyot.fi-palvelun käyttöönotto ja ajantasaisuus estäisi ongelmia ennalta, sillä myös paikalliset metsästäjät käyttävät sitä, mutta palvelu ei toimi ilman poroisäntien aktiivisuutta.

Suomen Metsästäjäliiton lausunto

Suomen Metsästäjäliitto esittää, että osana maksukorotusta riistanhoitoyhdistysten avuksi palkattaisiin Suomen riistakeskuksen aluetoimistoille kaksi henkilöä per alue (15).

Metsästäjäliitto esittää sen lisäksi, että samalla kehitettäisiin korvausjärjestelmä metsästysseurojen suorittamille riistanhoitoyhdistyksen tehtäville. Riistanhoitoyhdistysten organisaatio jäisi nykyiselleen paikallisten metsästysseurojen sateenvarjoksi, jonka kustannuksista vastaisivat jä-

senseurat toiminnastaan saaduilla korvauksilla. Aluetoimistoissa toimivat toiminnanohjaajat ohjaisivat alueen julkisia hallintotehtäviä sekä muita tehtäviä vuosisuunnitelman perusteella ja tehtäviä toteuttavat metsästysseurat saisivat niistä erikseen sovittavan kulukorvauksen, joka maksettaisiin riistanhoitoyhdistysten toimintaan osoitetuista varoista. Perusteluna liitto esittää, että riistahallinnon kenttätason toiminta on rakennettu entistä suuremmalla osin metsästysseurojen vapaaehtoistyön varaan ja hallinnollisia tehtäviä on siirtynyt seurojen ja paikallisten metsästäjien vastuulle.

MMM:

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että riistanhoitomaksun korotuksen johdosta kertyvistä varoista suurin osa on tarkoitus kohdentaa riistanhoitoyhdistysten vapaaehtoisen yhdistymisen ja ammattimaisen toiminnanohjauksen tukemiseen. Varoilla on tarkoitus tukea nimenomaan riistanhoitoyhdistysten hallinnollisen byrokratian keventämistä vapaaehtoisen yhdistymisen avulla. Tavoitteena on kohdentaa riistanhoitoyhdistysten piirissä tehtävä vapaaehtoistyö hallintobyrokratian sijasta riistanhoitoyhdistyksen ydintehtäviin. Tästä syystä korotuksen johdosta kertyvät varat on tarkoitus kohdentaa harkinnanvaraisena hankeavustuksena näiden tavoitteiden toteuttamiseksi. Riistanhoitoyhdistysten vapaaehtoisen yhdistymisen tukemiseksi varoja on tarpeen kohdentaa ensisijaisesti Suomen riistakeskuksen määräaikaiseen hankkeeseen, jossa palkattaisiin henkilöitä aluetoimistoihin tukemaan riistanhoitoyhdistyksiä niiden vapaaehtoisen yhdistymisten selvittämisessä. Ministeriö katsoo, että tältä osin hallituksen esityksellä edistetään Suomen Metsästäjäliiton lausunnossa esitettyjä tavoitteita, erityisesti sitä, että riistanhoitomaksun korotuksesta kertyvillä varoilla palkattaisiin Suomen riistakeskuksen aluetoimistoihin henkilöitä riistanhoitoyhdistysten tueksi.

Maa- ja metsätalousministeriö kiinnittää valiokunnan huomiota siihen, että Suomen Metsästäjäliiton esitys riistanhoitoyhdistysten valtionavustuksen ohjaamisesta metsästysseuroille tarkoittaisi käytännössä riistanhoitoyhdistysten julkisten hallintotehtävien riisumista ja järjestämistä uudelleen metsästysseurojen tehtäviksi. Tämä tarkoittaisi käytännössä riistanhoitoyhdistysten näkökulmasta valtionavustuksena tulevan rahoituksen (noin 60 % tuloista) poistamista. Lisäksi Metsästäjäliiton esitys tarkoittaisi, että myös julkiset hallintotehtävät siirrettäisiin riistanhoitoyhdistykseltä metsästysseuroille, jolloin luonnollisesti myös julkisista hallintotehtävistä perittävistä maksuista kertyvät tulot siirtyisivät metsästysseuroille. **Tämä olisi erittäin suuri muutos riistanhoitoyhdistysten rooliin. Sen jälkeen olisi vaikea nähdä perusteluita ylläpitää lainsäädännöllä riistanhoitoyhdistysjärjestelmää lailla perustettuina julkioikeudellisina yhdistyksinä osana välillistä julkista hallintoa. Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että tämän kaltaista muutosta ei tulisi tehdä pakottamalla lainsäädännöllä, vaan riistanhoitoyhdistysten toimintaa on ryhdyttävä tehostamaan tukemalla Suomen riistakeskuksen aluetoimistojen johdolla riistanhoitoyhdistysten vapaaehtoisia yhdistymisiä. Suomen riistakeskuksen aluetoimistojen johdolla vapaaehtoisen yhdistymisen tukeminen toteutettaisiin osallistavalla tavalla riistanhoitoyhdistysten kanssa. Ministeriön käsityksen mukaan tällä tavalla päästäisiin parhaaseen lopputulokseen riistanhoitoyhdistysten vapaaehtoistyön keskittämiseksi hallintobyrokratian sijasta riistatalouden edistämisen ydintehtäviin.** Samalla hankkeessa tulisi tarkastella alueellisella tasolla myös vapaaehtoisjärjestöjen roolit, tehtävät sekä mahdollisuudet tuottaa palveluja myös kolmannen sektorin vapaaehtoisjärjestöjen, metsästysseurojen sekä aktiivimetsästäjien toimesta.

Suomen Luonnonsuojeluliiton lausunto

Suomen Luonnonsuojeluliitto esittää, että riistanhoitomaksulakia muutettaisiin siten, että 3 §:ssä riistanhoitoyhdistyksen valtionavustuksen jakoperusteen 3) kohdassa suurriistakantojen ”hallintaa” sanan sijaan parempi olisi ”kestävyyttä”.

MMM:

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että sanamuoto ”kestävyyttä” viittaisi tässä yhteydessä itse riistakantaan, toisin kuin muut jakoperusteet, joiden on tarkoitus viitata nimenomaan riistanhoitoyhdistyksen toimintaan asiassa. Ministeriö pitää kestävyyden näkökulmaa kuitenkin tärkeänä. Viime aikoina riistakantojen hoidossa on alettu korostaa tasapainoa niin ekologisen, taloudellisen kuin sosiaalisenkin kestävyyden näkökulmien välillä. Ministeriö ehdottaa valiokunnalle harkittavaksi, että kyseisen 3 kohdan sanamuoto ” suurriistakantojen hallintaa” muutettaisiin muotoon ”*suurriistakantojen **hoitoa***”.

”Suurriistakantojen hoito” -jakoperusteen tarkoituksena olisi ohjata varoja riistanhoitoyhdistykselle sen tähän toimintakenttään liittyviä monipuolisia tehtäviä kuvaavien tunnuslukujen perusteella. Tarkemmista jakoperusteista säädettäisiin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Nykytilanteessa tämän jakoperusteen mukaista toimintaa kuvaavina tunnuslukuina käytettäisiin: 1) riistanhoitoyhdistyksen alueella itsenäisesti metsästävien hirvieläinten metsästysseurojen ja -seurueiden määrä, 2) susireviiriyhteistyöryhmän perustaminen ja sen työn jatkaminen sekä 3) riistanhoitoyhdistyksen alueella suoritettujen suurriistavirka-aputehtävien määrä.

Soinin metsästysseura, Heikki Lehisalon lausunto

Lausunnossa on esitetty, että suurriistavirka-aputoiminnan (SRVA) rahoitus tulisi tulla suoraan valtion määrärahoista. Lisäksi lausunnossa on esitetty luultavasti väärinkäsitys, että riistanhoitomaksuina kerättäviä varoja käytettäisiin ammatinharjoittajien toiminnan suojaamiseksi petoja vastaan.

MMM:

Maa- ja metsätalousministeriö ei katso nykyisessä valtiontaloudellisessa tilanteessa mahdolliseksi osoittaa suurriistavirka-aputoimintaan rahoitusta muualta valtion talousarviosta kuin riistatalouden edistämiseen osoitetusta määrärahasta. Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että asian valmistelun yhteydessä on laajasti kannatettu suurriistavirka-aputoiminnan ottamista yhdeksi riistanhoitoyhdistysten valtionavustuksen jakoperusteeksi.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa selvennykseksi, että riistanhoitoyhdistysten valtionavustusta ei ole tarkoitus käyttää suoranaisesti suurpetovahinkojen estotoimenpiteiden rahoitukseen, vaan varat siihen osoitetaan valtiontalousarviossa ”Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen” -momentilla (30.40.42). Esityksellä pyritään vahvistamaan riistanhoitoyhdistysten toimintaa yleisesti niiden lakisääteisten tehtävien hoidossa, kuten riistakantojen hoitoa edistävässä koulutuksien järjestämisessä, neuvonnassa ja viestinnässä.

Metsästäjärekisteri, 7 b ja 7 c §

Oikeusministeriö ja Suomen riistakeskus ovat lausunnoissaan esittäneet muutosehdotuksia esityksen 1. lakiehdotuksen 7 b ja 7 c §:ään.

MMM:

Maa- ja metsätalousministeriö kannattaa muutosehdotuksia ja esittää lisäksi 1. lakiehdotuksen 7 c §:ää muutettavaksi siten, että myös riistanhoitoyhdistyksillä olisi oikeus saada metsästäjärekisteristä salassa pidettäviä tietoja metsästyksen valvontaa varten. Säännös on tarpeen, sillä Suomen riistakeskus (rekisterinpitäjä) toimittaa tiedon metsästäjärekisteriin merkitystä metsästyskiellosta asianomaiselle riistanhoitoyhdistykselle. Pykälät voitaisiin muotoilla seuraavasti:

7 b §

Metsästäjärekisteriin merkitään kustakin metsästäjästä seuraavat tiedot:

1) metsästäjän täydellinen nimi, osoite, kotikunta, kansalaisuus ja henkilötunnus;

2) metsästäjätutkinnon suorituspäivämäärä;

3) suoritetut riistanhoitomaksut vuosittain;

4) metsästysvuosi, jota suoritettu maksu koskee;

5) se riistanhoitoyhdistys, jonka jäsen metsästäjä on;

6) tiedot hyväksytysti suoritetusta ampumakokeesta;

7) voimassaoleva metsästyskielto;

8) mahdollinen suostumus nimi- ja osoitetietojen luovuttamiseen suoramarkkinointiin;

9) metsästäjänumero ja Metsästäjä-lehden kielikoodi;

10) riistahallintolain 19 ja 20 §:ssä tarkoitetut toimihenkilötehtävät;

11) tiedot metsästäjäin ryhmävakuutuksesta.

Henkilö, joka ei ole suorittanut riistanhoitomaksua viitenä edellisenä metsästysvuotena, poistetaan rekisteristä ***seuraavan vuoden loppuun mennessä****.*

7 c §

*Rekisterinpitäjä saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa metsästäjärekisteristä tietoja****, jotka ovat tarpeen***

1) metsästäjien ryhmävakuutusta hoitavalle vakuutuslaitokselle tässä laissa tarkoitettujen vakuutusasioiden hoitamista varten;

2) maa- ja metsätalousministeriölle riistakantojen käytön suunnittelua varten;

3) riistanhoitoyhdistyksille riistakantojen käytön suunnittelua ja riistanhoitomaksujen seurantaa sekä metsästäjien koulutuksen suunnittelua ja neuvontaa varten;

4) metsästyslain 88 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetuille tahoille ja riistanhoitoyhdistyksille metsästyksen valvontaa varten;

5) poliisille ja Metsähallitukselle lupaharkintaa varten;

*6) **luonnonvarakeskukselle tutkimusta ja tilastojen laatimista varten.***

Rekisterinpitäjä voi salassapitosäännösten estämättä kohtuullista maksua vastaan luovuttaa metsästäjärekisteriin merkittyjen henkilöiden nimi- ja osoitetietoja myös metsästysalan suoramarkkinointiin, jos rekisteröity on antanut tähän suostumuksensa.

Rekisterissä olevien tietojen käsittelystä säädetään muutoin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ja henkilötietolaissa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa tiedot voidaan luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla.

Riistahallintolaki

Suomen riistakeskuksen julkinen hallintotehtävä, 2 §:n 6 kohta

Oikeusministeriön lausunto

Lausunnossa on esitetty, että riistahallintolain 2 §:n 6 kohdan muotoilu on ristiriidassa 1. lakiehdotuksen 3 §:n 4 momentin kanssa, jonka mukaan Suomen riistakeskus toimii valtionapuviranomaisena riistanhoitoyhdistyksien valtionavustuksen osalta pois lukien takaisinperintä.

MMM:

Maa- ja metsätalousministeriö kannattaa muutosehdotusta. Riistahallintolain 2 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetussa laissa säädetyt tehtävät kuuluvat Suomen riistakeskuksen julkisiin hallintotehtäviin. Näin ollen valtionavustuksen myöntäminen voidaan poistaa 6 kohdasta. Samoin riistanhoitoyhdistyksen varainkäytön valvonta katsottaisiin sisältyvän riistanhoitoyhdistysten toiminnan yleiseen valvontaan ja sitä ja sen edellyttämästä tietojen saannista tarkemmin 34 §:ssä. Pykälän 6 kohta voitaisiin muotoilla seuraavasti:
--
6) riistanhoitoyhdistysten toiminnan yleinen valvonta;

--

Riistanhoitoyhdistysten varojen käyttö, 32 §

Suomen luonnonsuojeluliiton lausunto

Lausunnossa on esitetty, että julkisten hallintotehtävien maksuista mahdollisesti kertyvät varat tulisi kohdistaa luonnonhoitohankkeisiin.

MMM:

Maa- ja metsätalousministeriö ei kannata muutosesitystä. Julkisista hallintotehtävistä mahdollisesti kertyvä ylijäämä tulisi ensisijassa käyttää muista julkisista hallintotehtävistä, kuten metsästyksen valvonnasta aiheutuviin menoihin. Mikäli varoja ei kuitenkaan tarvittaisi julkisten hallintotehtävien järjestämiseen, voisi riistanhoitoyhdistys toissijaisesti käyttää varoja muista

laissa säädetyistä tehtävistä aiheutuviin menoihin, jolloin riistanhoitoyhdistys voisi harkintansa mukaan käyttää varoja myös riistanelinympäristöjen hoidon edistämiseen.

Riistanhoitoyhdistysten varojen käyttö, 34 §

Oikeusministeriön lausunto

Lausunnossa on esitetty, että jää epäselväksi, mikä vuoksi riistanhoitoyhdistykset velvoitetaan antamaan maa- ja metsätalousministeriölle tietoja valvontaa varten.

MMM:

Maa- ja metsätalousministeriön tehtävänä on valvoa Suomen riistakeskusta ja sen varainkäyttöä sekä riistakeskuksen julkisiksi hallintotehtäviksi säädettäviä riistanhoitoyhdistysten valtionapuviranomaisen tehtävää (RhL 2 §:n 1 mom. 1 kohta) ja riistanhoitoyhdistysten yleisen valvonnan tehtävää (RhL 2 §:n 1 mom. 6 kohta). Jotta ministeriö pystyy valvomaan tehokkaasti Suomen riistakeskuksen toimintaa näiden tehtävien hoidossa, ja koska maa- ja metsätalousministeriön tehtävänä säilyy edelleen myös riistanhoitoyhdistysten valtionavustuksen takaisinperintä, edellyttävät nämä tehtävät tietojen saantia paitsi Suomen riistakeskukselta, tarvittaessa suoraan myös riistanhoitoyhdistyksiltä. Maa- ja metsätalousministeriö ehdottaa varojen käytön valvonnan ja yleisen valvonnan tiedonsaannin varmistamiseksi näistä säädettäväksi selvennyksen vuoksi erillisissä pykälissä. Pykälät voitaisiin muotoilla seuraavasti:

34 §

Varojen käytön valvonta

Maa- ja metsätalousministeriö valvoo Suomen riistakeskuksen varojen käyttöä.

Suomen riistakeskus valvoo riistanhoitoyhdistysten varojen käyttöä.

34 a § (uusi)

Tiedonantovelvollisuus

Suomen riistakeskuksen on salassapitosäännösten estämättä annettava maa- ja metsätalousministeriölle ne välttämättömät tiedot ja asiakirjat, joita ministeriö sille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi tarvitsee.

Riistanhoitoyhdistyksen on salassapitosäännösten estämättä annettava Suomen riistakeskukselle ja maa- ja metsätalousministeriölle ne välttämättömät tiedot ja asiakirjat, joita Suomen riistakeskus ja ministeriö niille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi tarvitsevat.

Riistavahinkolaki

<u>Riistanhoitoyhdistysten kustannusten korvaaminen riistavahinkotarkastuksiin osallistumisessa, 46 §</u>

Maa- ja metsätaloustuottajain keskusjärjestö MTK:n lausunto

Lausunnossa on esitetty, että riistanhoitoyhdistysten osallistumisesta riistavahinkotarkastuksiin aiheutuvia kustannuksia ei tulisi korvata hallituksen esityksen mukaisesti riistavahinkojen korvaamiseen osoitetuista määrärahoista. Sen sijaan riistanhoitoyhdistyksiä tulisi kannustaa nykyistä aktiivisempaan sidosryhmätoimintaan ja huomioida sitä valtionavustuksen jaossa.

MMM:

Maa- ja metsätalousministeriö korostaa, että riistanhoitoyhdistykset toimivat erittäin pienillä resursseilla ja vapaaehtoistyöhön tukeutuen. Riistavahinkolain mukaisiin riistavahinkotarkastuksiin osallistuminen on riistanhoitoyhdistyksen julkinen hallintotehtävä, johon osallistuu Suomen riistakeskuksen nimittämä henkilö. Osallistuminen edellyttää matkustamista paikan päälle vahinkokohteelle, josta muodostuu kustannuksia. Ministeriö viittaa Suomen riistakeskuksen lausuntoon, jossa todetaan, että tähän saakka tarkastuksiin osallistumista on rajoittanut se, ettei riistanhoitoyhdistyksillä ole ollut juurikaan asiaan osoitettuja varoja. Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että kustannuksen korvaaminen olisi kohtuullista ja tukisi riistanhoitoyhdistysten tehtävää riistavahinkojen ja -konfliktien hallinnassa. Esityksen valmistelussa riistanhoitoyhdistykset ovat pitäneet esitystä hyvin perusteltuna ja tarpeellisena. Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen osoitettavat määrärahat kerätään hirvenmetsästäjiltä hirvieläinten pyyntilupamaksuina.

Paliskuntain yhdistyksen lausunto

Lausunnossa on vaadittu, että tarkastuksiin varataan erillinen määräraha tai se korvataan petovahinkoihin varatuista varoista ainoastaan siinä tapauksessa, että vahingonkorvaukset voidaan maksaa vahingonkärsijöille täysimääräisinä.

MMM:

Maa- ja metsätalousministeriön käsityksen mukaan riistanhoitoyhdistyksen mahdollisuus osallistua asiantuntijana suurpetojen aiheuttamien porovahinkojen tarkastukseen tukee kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen toimintaa ja siten edistää tarkastusten suorittamista. Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että porovahinkojen tarkastukseen osallistumisen kustannusten korvaamiseen tulisi sovellettavaksi voimassa olevan riistavahingoista annetun valtioneuvoston asetuksen (309/2013) säännös. Jos porovahingot ja niiden maastotarkastusten kustannukset ylittävät valtion talousarvioesityksessä osoitettujen varojen enimmäismäärän, leikataan sekä vahinkoja että tarkastamiskustannuksia samalla prosenttiosuudella. Riistanhoitoyhdistysten osallistumisesta porovahinkojen maastotarkastukseen aiheutuisi arviolta enintään 25 000–30 000 euron kustannus, mikä on porovahinkojen korvauksiin nähden erittäin pieni osuus. Ministeriö viittaa Suomen riistakeskuksen lausuntoon, jossa todetaan, että tähän saakka tarkastuksiin osallistumista on rajoittanut se, ettei riistanhoitoyhdistyksillä ole ollut juurikaan asiaan osoitettuja varoja. Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että kustannuksen korvaaminen olisi kohtuullista ja tukisi riistanhoitoyhdistysten tehtävää riistavahinkojen ja -konfliktien hallinnassa. Esityksen valmistelussa riistanhoitoyhdistykset ovat pitäneet esitystä hyvin perusteltuna ja tarpeellisena.

Suomen Luonnonsuojeluliiton lausunto

Lausunnossa on esitetty, että koska riistavahinkovarat ovat riittämättömiä, tämä korvaus olisi parempi maksaa riistanhoitomaksuista ja pyyntilupamaksuista kerätyillä varoilla.

MMM:

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen käytettävissä olevat varat kerätään hirvieläinten metsästäjiltä pyyntilupamaksuina, ja tämä mää-

räraha riittää hyvin myös kustannusten korvauksiin. Tilanne on kuitenkin toinen petoeläinten aiheuttamien varojen osalta, jossa talousarvioon on jouduttu toistuvasti hakemaan lisää määrärahaa lisätalousarvioesityksillä. Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että mikäli määrärahat eivät riittäisi vahingonkorvausten ja vahinkojen arvioinnista kertyvien korvausten maksuun, porovahinkojen tarkastukseen osallistumisen kustannusten korvaamiseen tulisi sovellettavaksi voimassa olevan riistavahingoista annetun valtioneuvoston asetuksen (309/2013) säännös. Jos porovahingot ja niiden maastotarkastusten kustannukset ylittävät valtion talousarvioesityksessä osoitettujen varojen enimmäismäärän, leikataan sekä vahinkoja että tarkastamiskustannuksia samalla prosenttiosuudella. Muiden suurpetojen aiheuttamien vahinkojen osalta ei ole säädetty vastaavasta tarkastuskustannusten leikkauksesta.

Maa- ja metsätalousministeriö ei kannata petovahinkojen tarkastuksiin osallistumisen kustannusten korvausta riistanhoitomaksuina kerättävistä varoista. Olisi johdonmukaista korvata riistanhoitoyhdistyksien riistanvahinkotarkastuksiin osallistumisesta aiheutuvat kustannukset samasta määrärahasta kuin kuntien maaseutuelinkeinoviranomaistenkin perimät tarkastuskustannukset korvataan.